

SLOVANSKA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

B815

DOLOČBE

GLEDE

ODVRAČANJA JETIKE.

ODLOK C. KR. MINISTERSKEGA PREDSEDNIKA
KOT VODJE MINISTERSTVA NOTRANJIH DEL
DNÉ 14. MALEGA SRPANA 1902, ŠTEV. 29949.

CENA 10 h.

LJUBLJANA 1902.

NATISNILA IN ZALOŽILA A. KLEIN & COMP.

Zapl. 26.V. 1949 / 2257

**Odlok c. kr. ministerskega predsednika
kot vodje ministerstva notranjih del dné
14. malega srpana 1902, šte. 29949**

na vse politične deželne šefe,
zadevajoč uredbe v odvracanje jetike.

Med vsemi boleznimi, ki jih zdrav človek od bolnega lahko naleze, potrebuje po specifičnih bacilih provzročena jetika zavoljo svoje izvanredne razširjenosti največje splošne pozornosti in neumorno skrbne obrambe.

Po znanstvenih raziskavanjih je jetika kužna bolezen, ki se da ne samo zabraniti, temveč tudi v gotovem stanju ozdraviti.

Iz tega spoznanja izvira za državno zdravstveno upravo naloga, vse to ukreniti, kar bi vtegnilo začetek in razširjanje te bolezni zabraniti.

Ko pa državna zdravstvena uprava v to svrho deluje, se popolnoma zaveda, da se po obveznih določbah, katere ona izdaja in ki ne morejo biti obsežne, zaželeni smoter ne da doseči, ako se ti predpisi ne popolnijo od drugod po primernih pripravah in ukrepih, katerih izpolnovanje more državna zdravstvena uprava samo le nujno priporočati.

Zdravstvena uprava je tedaj pri odvracanju jetike navezana kakor na dolžno marljivo podpiranje

podrejenih organov, tako na radovoljno in razumno sodelovanje različnih uradov, uprav, korporacij, razumnega dela prebivalstva, posebno pa na marljivo podpiranje zdravnikov, ki imajo z bolniki opraviti.

Opiraje se na te nazore dajem po predlogih Najvišjega zdravstvenega sveta sledeče uredbe naznanje, ki prvič zaznamujejo smeri, v katerih se ima na odvrčanje jetike merjeno delovanje političnih oblastij in njih zdravstvenih organov odslej gibati, drugič naredbe in ukrepe označijo, ki se morajo k sodelovanju poklicanim faktorjem od državne zdravstvene uprave v izvrševanje in uvaževanje nujno priporočati.

Glede na neprezirno važnost te zadeve za zdravstveni blagor posameznika, kakor celih družin, takisto za gospodarstveni napredek celokupne državne družbe usojam se, Vaše Visokorodje prositi in povdarjati, da posvečujete temu predmetu svojo posebno vztrajno pozornost in neumorno skrb. Vaše Visokorodje blagovoli prvič za to skrbeti, da se na podlagi sledečih določb političnim oblastim dani ukazi najnatančneje izpolnjujejo, drugič pa z vso močjo na to delati, da faktorji, katerim gre na to gledati, da se splošno veljavna sredstva v odvrčanje jetike zares rabijo, v pravem spoznanji sebi pri tem delu pripadajoče važne naloge prizadevanje državne zdravstvene uprave z ono izdatno podporo pospešujejo, brez katere se popoln uspeh ne da doseči.

Splošna navodila v odvracanje jetike.

Vvod.

Znanstvena raziskavanja so dognala in za trdno dokazala, da je jetika kužna bolezen, katero povzročujejo glivice, tako imenovani tuberkelbacili, ki pridejo v človeško truplo, ako je za to bolezen dovzetno; dá se pa s previdnim postopanjem mnogokrat zabraniti, kakor tudi s primernim zdravljenjem in dobro hrano ustaviti.

Okužuje se človek najčešče po dihalih in sicer tako, da vsope bacile, nahajajoče se v razpršenih delih svežega ali posušenega pljunka jetičnih bolnikov, na dalje ako pride nesnaga, ki ima v sebi tuberkelnove kalí, v ranjene kraje kože, ali pa ako povžije človek nekuhan živež (mleko, meso), ki prihaja od jetičnih živalij, kajti v takem živežu vtegnejo biti tuberkelbacili.

Dočim se pa na zadnje navedena nevarnost okuženja s tuberkelbacili zabrani po ogledovanju živine in mesa, kakor tudi po nadzorovanju živil, na kar imajo občine strogo gledati, in se ta nevarnost še zmanjša, ako se varujemo jesti nekuhano meso in mleko, če ne vemo, odkod da prihaja, se da razširjenje jetike po tuberkelnastih izkašljanih izmečkih jetičnih bolnikov in po tuberkelnasti nesnagi, ki se v njih stanovanjih nabira in v prah prehaja, z javnimi naredbami le deloma zabraniti. Takim naredbam se bode mogel uspeh povsod zagotoviti, kjer pridejo v poštev javni ali uradnemu nadzorovanju pristopni prostori, v katerih bivajo jetični

ljudje; a velike težave v izvrševanju javnih zdravstvenih ukrepov nastanejo tam, kjer se gre za zasebna bivališča in družinska stanovanja, kjer strežejo jetičnim zdrave osebe ali živijo ž njimi v ožji dotiki. Ti soprebivalci jetičnih, zlasti otroci, ki se v prašnih sobah jetičnih igrajo, so nevarnosti okuženja v višji meri izpostavljeni.

To nevarnost zabraniti je tem težavnejše, čim bolj so stisnena prebivališča, čim revniša je družina, čim manjša je razumnost soprebivalcev, ki naj bi bili posebno previdni.

V takih razmerah zasebne bolniške postrežbe zamore pred vsem zdravnik s svojo avtoriteto in neprestanim vplivanjem na bolnika in njegovo okolico za javno korist potrebne naredbe v odvrnitev razširjenja bolezni uveljaviti ter v hiši z jetičnimi živeče, kakor tudi bolnike same k zdravstveno pravemu vedenju odgojiti.

I. Zabranitev.

A. Obvezne naredbe.

a) Splošne.

Kedar kdo za jetiko zboli, je vsegdar dolžnost strežnikov bolnikovih in bolnika samega, okužljivi izkašljani izmeček in katerikoli drug tuberkulozni gnoj zanesljivo neškodljiv storiti in tako razširjenje tuberkelnovih kalij preprečiti.

V ta namen se mora brezpogojno takó-le postopati:

Kedar kdo zboli in se v zdravniku sum jetike vzbuja, je treba takoj izmečke, ki so za

diagnozo važni, mikroskopično-bakteriološko preiskati dati.

Če je jetika dognana, je treba kolikor mogoče za to skrbeti, da dobi bolnik od drugih ločeno spalnico, vsakako pa svoje posebno ležišče, svoje perilo za postelj in kar ga ima na sebi, svojo obleko, svoje umivalno in jedilno orodje. Dobra postrežba se sama ob sebi razume.

Pljuvati sme bolnik v hiši in zunaj hiše odslej le v posebej zato prirejene posode (pljuvalnike, skodelice, steklenice i. t. d.) ne pa na tla ali v robec, ki je za čedenje nosa določen. Na to mora zdravnik posebno gledati in z vso svojo veljavo siliti.

Kedar bolnik kašlja, mora po ukazu zdravnikovem pripravne obrambe pred usta držati, da se pljunek ne razprši.

Taki in sploh vsi od bolnika in za bolnika rabljeni predmeti, ki so s tuberkuloznimi kužnimi tvarinami onečejeni, se morajo ali sežgati, n. pr. obveze, ki nimajo itak nobene vrednosti, ali pa izkuhati, in sicer kakor so, ne da bi se preje razgrinjali, ker se drugače vsušena nesnaga lahko razprši (ako se n. pr. vkup stlačeni onesnaženi robei s silo razprostirajo itd.). Razkužujejo se take reči tudi v vodnem soparu, ali s kemičnimi razkuževalnimi sredstvi.

V prostorih, kjer se nahaja jetičen bolnik, se smejo tla, le preje zmočena, pometati.

Prah skozi okno ali druge odprtine na ulice stresati ali iz cunj iztepavati se mora sploh

javno prepovedati; prah se stresa najbolje v pripravno smetišnico, in smeti se zažgó.

Perilo jetičnih se mora pred pranjem razkužiti in sicer tako, da se v lugu ali raztopljeni sodi izkuha ali 24 ur v mrzlem 10krat stanšanjem raztopljenem Cresolmilu namaka.

V slučaju, da odide jetični bolnik iz svojega stanovanja v bolnico, oziroma sploh pri menjavi bivališča, takisto v slučaju njegove smrti se morajo vse od njega doslej rabljene reči, predno je kdo drugi zopet rabi, zanesljivo osnažiti in na solncu prezračiti, oziroma po zdravnikovem naročilu razkužiti, tudi se mora od njega zapuščeno stanovanje pred zopetno porabo na stenah in tleh temeljito osnažiti in po zdravnikovem naročilu takisto razkužiti.

V postrežbo jetičnih naj se le take osebe jemljejo, ki niti za jetiko ne boleha, niti k tej bolezni očitno ne nagibljejo.

Postrežno osebje, oziroma sorodniki jetičnega bolnika se morajo od zdravnika natančno podučiti, kako da naj bolniku zdravstveno pravilno strežejo in sebe samega okuženja varujejo. Zlasti jim je treba zabičiti, da se kakor zdravniki, s kako primerno razkužljivo tekočino umivajo, če so si roke ali druge gole dela telesa ali obleko s tuberkuloznimi izmečki umazali, da naj nikdar preblizo bolnika ne hodijo, kedar ga kašelj prijemlje, ter svoje telo razpršenim slinastim mehurčkom po nepotrebnem ne izpostavljajo, naj si zakrivajo usta in nos, da bolezni

ne vsopejo, tudi sami da naj bodo vedno kolikor mogoče snažni.

Da se pri odvrčanju jetike resničen uspeh doseže, je potrebno, da vse udeležene osebe, bolniki in zdravi, v najstrožjem samozatajevanju ukaze zdravnikove izvršujejo, oziroma njih izvrševanje nadzorujejo. Potrebno je, da pride vsakdo do prepričanja, da je na tla plunjeni izmeček jetičnega za njega samega nevaren, in da je potemtakem njegova korist, po razmerah dolžnost, kaj takega zaprečiti.

Vsakdo mora pa tudi na to paziti, da ne daje sam drugim slabega izgleda in tedaj sam ne pljuva na tla. Od druge strani se pa mora jetični opominjati, da naj nikar z neskrbnim pljuvanjem drugih v nevarnost ne spravlja in on se bode tega ogibal, ko hitro ga opozoriš, da prve žrtve njegove brezbriznosti vtegnejo biti udje njegove družine in osebe njegove bližnje okolice.

Ker je očitvidno daleč razširjena navada pljuvanja na tla ravno tako zoprna, kakor zavaljo velikega števila v družbi živečih jetičnih nevarna, se ji moramo neprestano z vsemi sredstvi upirati.

Pljuvanje na tla je manj škodljivo na prostih cestah in prostorih, ker tuberkelbacili vsled vpliva solnčne svetlobe in vsušenja na prostem kmalo poginejo, tembolj pogubonosno pa je v zaprtih, obljudenih ali močno obiskanih prostorih.

Tedaj je nujno potrebno, da se ta slaba navada sploh odpravi. To se zgodi potem odgoje ljudstva; v ta namen naj vsi olikanci svoj vpliv v javnem družbenem življenji uporabljajo.

To se zgodi na dalje potem podučevanja ljudstva, zlasti se pa mora mladina v vseh šolah in odgojilnicah podučevati, kakor tudi prisiliti, da opusti to grdo navado.

Tam, kjer državnim ali samoupravnim (avtonomnim) uradom, javnim društvom in podjetjem neposreden vpliv na ljudstvo pristoja, se bode dala omenjena napaka naravno po brez-pogojnih prepovedih pljuvanja preprečiti. Take prepovedi se naj razglasijo zastran javnih zbirališč, kakor n. pr. cerkvá, gledališč, muzejev, gostilnic, plesišč in zabavišč i. t. d. potem zastran zavodov in podjetij, ki stojé pod nadzorstvom in vplivom omenjenih uradov in društev, kakor n. pr. pisarne, šole, telovadnice, igrališča, bolnice, zdravišča, norišnice, hiralnice, sirotišnice, siromašnice, zavetišča za otroke i. t. d. potem zastran obrtnijskih delavnic, zlasti tovarniških dvoran, nadalje v vojašnicah, prenočiščih, postajah, jetnišnicah in prisilnih delavnicah i. t. d. slednjič zastran javnih sredstev prevažanja oseb in sem spadajočih prostorov, kakor n. pr. čakalnic na železničnih postajah, osebnih vozov v vlakih, prostorov za potnike na parnikih, zastran električnih in konjskih železnic, poštnih vozov, omnibusov, najetih vozov i. t. d. Sankeijo kazni zamorejo najti te prepovedi v cesarskem ukazu dné 20. malega travna 1854, drž. zakonik šte. 96, v ukazu dné 30. kimovca 1857, drž. zakonik šte. 198, v občinskem, obrtnem, železničnem obratnem redu, v navodilu za kazenska sodišča i. t. d. ali v drugih posebnih predpisih za red.

Ob jednem se bode pa moralo za to skrbeti, da so z varovanjem potrebnih ozirov na spodobnost gotove in primerne posode kot pljuvalniki v porabo občinstva v teh prostorih pripravljene. Te posode naj bodo z mokro razkuževalno tvarino ali razkuževalno tekočino do polovice napolnjene in najbolj priročno v visokosti 0.9 metra nastavljene; dá se jim tudi primeren nadpis.

Seveda mora biti točno za to skrbjeno, da se vsebina teh posod redno po razkuženju na neškodljiv način odstrani, po razmerah s šoto (Torfmull) ali žaganjem zmešana zažgá in da se posode same vsakokrat s kropom, ali z 3 % karbolovo ali 2 % Lysitolo vo ali Lysolovo vodo osnažijo.

Kjerkoli zdravnik zastran izvrševanja neobhodno potrebnih naredb v preprečenje razširjenja jetike na nepremagljive zapreke zadene, je dolžan krajno, po razmerah državno zdravstveno oblastvo na pomoč klicati. Zlasti je pa dolžan naznaniti obstanek jetike v kaki družini ali kjer več ljudij vkupaj stanuje:

- a) v slučaju smrti takega jetičnega bolnika,
- b) ob menjavi stanovanja ali prebivališča jetičnega.

Smrt naznaniti je tudi mrtvaškega oglednika dolžnost.

O dolžnosti zdravnikov o nastopu jetike v posebnih razmerah poročati, se bode v posebnem delu določilo.

b) Posebne.

Ta splošna navodila, katerih uveljavljenje se mora vsem zdravnikom v izvrševanju privatne prakse kot dolžnost naložiti, potrebujejo v posebnih razmerah bolj nadrobnega in natančnejšega pojasnila; to posebno glede bolnic in oskrbovalnic vsake vrste, bodi si javnih ali zasebnih.

1. V bolnicah.

V bolnicah, norišnicah, porodnišnicah, najdenišnicah in siromašnicah, hiralnicah i. t. d., kjer postrežbe potrebni v večjem številu vkupaj bivajo, je treba jetičnim bolnikom posebej streči v svetlih zračnih prostorih, ki se imajo posebno pridno čediti in brez prahu snažiti. Osoobje takim bolnikom v postrežbo prideljeno mora biti v tej službi dobro izurjeno, vse od bolnikov rabljene okužene reči se morajo razkužiti, tuberkulozni izmečki neškodljivi storiti. Na vse to je treba z največjo pozornostjo gledati, vsi bolniki in varvanci naj se napeljujejo k zatajevanju samega sebe, posebno gledé neškodljivega odstranjenja izmečkov v pljuvalnike, ki jih mora biti dosti na razpolago.

Treba je na to gledati, da se vse naredbe, ki pomagajo preprečiti razširjenje jetike, v vseh bolnicah in oskrbovalnicah na vzgleden način izvršujejo, tako da se bolniki popolnoma naučé, kako da se imajo obnašati, da postane na ta način zdravljenje jetike v bolnicah nekak vzor, po katerem se naj

ravna umno zasebno zdravljenje bolnikov.

2. V zdraviščih in letoviščih.

Takisto se morajo tu splošne določbe glede zdravišč in letovišč, kot zbirališč zdravljenja in počitka potrebnih, posebno poostriti in razširiti, zlasti zastran takih krajev, v katere jetični z namenom zahajajo, da se zopet ozdravijo ali si zdravje izboljšajo.

Zlasti je brezpogojno potrebno, da se z zdravškim redom ali v posebnih razglasih vse one zdravstvene naredbe objavijo, po katerih se morajo i bolniki sami, i njih spremstvo kakor tudi njih hišni gospodarji in gostilničarji ravnati. Oskrbništva in občine zdravišč imajo vse to ukreniti, kar je k nadzorovanju in snaženju prebivališč jetičnih gostov in k natančnemu opravljanju razkuževalne službe potrebno.

V zdraviščih, v katerih se sirovo mleko ali mlečni izdelki kot zdravila rabijo, mora pristojna politična oblast strogo nadzorovanje te povžitnine same in krajev, od koder pridejo, odrediti, da se jetične živali ne porablajo za dobavo mleka.

3. V skupnih stanovanjih vsake vrste.

Tudi v skupnih stanovanjih in oskrbovalnicah vsake druge vrste, kjer večje število oseb v skupnem gospodinstvu živi, kakor v hiralnicah, zavetiščih, prenočiščih, prisilnih delavnicah, kaznilnicah in jetnišnicah itd.,

zlasti pa v zavodih in odgojiščih za mlajše ljudi, potem v duhovnih in posvetnih združbah itd., se bodo morale navedene splošne določbe razmeram primerno izvesti.

Zlasti pa se ne smejo v otročjih zavetiščih in odgojiščih nikoli jetične ali zaradi jetike sumljive osebe v postrežbo otrok pripuščati.

Ako v takih združbah kdo za jetiko zboli, mora domači zdravnik zelo paziti, in če se v takem slučaju jetika zagotovi, je njegova dolžnost, to takoj naznaniti predstojniku zavoda in razložiti primerna sredstva, kako bolnika ozdraviti in vsako nevarnost razširjenja bolezni zabraniti. Uradnemu nadzorništvu se mora o takem postopanju poročati.

B. Priporočljiva sredstva.

Razun teh neposrednih sredstev zoper razširjenje jetike se da še cela vrsta naredb našteti, ktere se zavoljo posrednega pospeševanja zaželjenega namena nujno priporočajo, zato ker bi njih vedno zanemarjanje ugoden uspeh prejšnjih naredb vtegnilo celo onemogočiti.

Važna uloga pripada v tem oziru bistrenju in podučevanju najširših slojev prebivalstva o začetku in odvrčanju jetike in na to merečem vedenju v zdravem stanju in v slučaju obolenja. To podučevanje lahko zdravniki in drugi veščaki s poljudnimi predavanji in sestavki, človekoljubna društva pa z razširjanjem

na to merečih dobrih spisov za ljudstvo zelo pospešujejo.

Kdor za jetiko zboli, temu se nujno priporoča, da poišče kako zdravišče za jetične, ali če to ni mogoče in nima doma pri svoji družini ločenega prostora za zdravljenje, naj gre v kako bolnico sploh.

Jetični starši, ki imajo male otroke, naj bodo v občevanji ž njimi zelo previdni.

Jetične osebe ne smejo svojih otrok in sorodnikov na usta poljubovati, jetične matere svojih novorojencev kolikor mogoče ne same dojit. Jetične žene ne smejo služiti kot dojnice in se morajo od otroške postrežbe kolikor mogoče odrivati, tudi se jetičnim osebam odsvetuje v zakon stopiti, dokler se bolezen ne ozdravi ali saj ustavi.

Jetične ali za jetiko usposobljene osebe naj bi se po razumnem vplivanji od takih poklicev odvracale, kateri zavoljo neugodnih zdravstvenih razmer, kakor prahu, dela v zaprtem, s škodljivimi pari napolnjenem zraku, zavoljo vednega sedenja in sključevanja zdravja ne izboljšujejo ali je slabšajo, ali kateri jetične z drugimi osebami v najožje občevanje pripravijo ali je silijo, z živili in povžitninami, ki pridejo na prodaj, vedno opraviti imeti.

Z ozirom na ravnokar navedeno je zelo važno, da se v tovarniških in obrtniških delavnicah skrbno izvršuje vse, kar je za zdravje delavcev potrebno, posebno mladih

ljudij, to pa tako glede delavniških prostorov, kakor tudi glede vrste in trajanja dela.

Razun tega se priporoča skrb za cele občine in sela sploh, da so zdrava in snažna, kakor tudi posebej za hiše, njih stanovanja in obnašanje prebivalcev.

V ta namen naj se po gotovem načrtu nadaljuje zboljševanje zdravstvenih razmer v celih občinah in posameznih selih, tako da se ustvarjajo zdravi življenski pogoji, zlasti da se vzdržuje čist zrak in dobi zdrava voda, da se zidajo svetla in zračna, suha in dovolj prostorna stanovanja za revniše sloje prebivalstva, da se redno donša in dovaža zdrav živež na trg, za kar ima redarstvo točno skrbeti, da se napravijo javna kopališča in plavarne, v katerih dobijo prebivalci dosti in po ceni priložnosti, samega sebe snažiti in utrjevati, da se strogo postopa v nadzorovanji zdravstvenih razmer in vsi napredki zdravoslovja (Hygiene) porabljajo, zlasti da se vpelje pameten red za nabiranje in odvažanje hišnih smetij in odpadkov, za neškodljivo odvažanje blata; da se javno skrbi za snago, zlasti da se vedno in pogostoma ulice snažijo, ne da bi se delal prah; da se strogo postopa po redarstvenih predpisih glede varovanja snažnosti na dvoriščih, zlasti ako so obzidana, na hodnikih in stopnjicah v hišah, takisto da se prepreči iztepavanje prahu iz hišne oprave in cunj skozi okna na ulice itd.; to vse so sredstva, s katerimi se polagoma neposredno zabrani postanek in razširjenje jetike

Ne sme se pa pri tem prezirati tudi vzgojevalni vpliv občinske skrbi za javno snažnost na gojenje zasebne, tako glede stanovanj, kakor tudi prebivalcev, k čemur se mora pridružiti že od mladih nog uspešno vplivanje v šoli.

II. Zdravljenje.

Pa ne samo na odvrčanje, tudi na zdravljenje jetike je treba posebno pozornost obračati; zdravljenje pa obstoji v tem, da se tuberkel-bacili v telesu samem zatro in od njih provzročena škoda odstrani.

Ne samo anatomično-patologične, temveč tudi klinične skušnje učijo, da se da jetika, zlasti v začetnem stanju, ozdraviti. Da se pa tu kakšen uspeh doseže, treba se je najstrožje ravnati po mnogoštevilnih zdravniških predpisih, kar je pa večinoma komaj mogoče, ako se prepusti bolnik domači postrežbi.

Zelo koristno, celo neobhodno potrebno je, da se spravijo bolniki v takozvana zdravišča za pljuča ali zavetišča za jetične, kjer jih zdravniki na skrbno urejen način, združen s sistematičnim krepljenjem zdravijo.

Postrežba, ki jo dobijo bolniki v teh zdraviščih, ne zadostuje samo zahtevam človekoljubja, temuč ustreza, ker se bolniki tukaj pogostoma ali popolnoma ozdravijo ali saj za delo sposobni postanejo, tudi gospodarstvenim koristim občin, obrtnih podjetij, bolniškim zavarovalnicam, katerih členi so bolniki.

Vkljub temu, da se nahaja obilo zato zelo pripravnih krajev, je vendar v kraljestvih in deželah, ki so v državnem zboru zastopane, prav malo takih zavodov.

Prizadevanju Vašega Visokorodja za povzdigo splošnega blagora v Vašem upravnem okolišu se tukaj odpira široko polje koristnega delovanja.

Vaše Visokorodje bode z zavednim neprestanim vplivanjem na dotične javne faktorje, kakor tudi z marljivim podpiranjem obstoječih ali še le nastopajočih društev in naprav, ki imajo take namene, z osebnim vplivanjem in pospeševanjem na to merečih prizadevanj lahko omogočili, da se ustanovijo taka splošno pristopna, posebno za manj premožne sloje ljudstva lahko dosežna zdravišča in oskrbovalnice za jetične, ali saj dosegli, da se obstoječim javnim bolnicam prizidajo posebni paviljoni v ugodni solnčni legi, z napravami za umno zdravljenje na prostem zraku in za krepilno zdravljenje.

*

Skupne konečne določbe.

Da se morejo zgoraj razložene naredbe izvrševati, k temu je zraven previdnega, odločnega postopanja državnih oblastij, zlasti državnih zdravstvenih organov, šolskega, uradnega in obrtnijskega nadzorstva, neobhodno potrebna marljiva in radovoljna pripomoč samouprav v državi, okrajev in občin, zdrav-

niških zbornic in vseh posameznih zdravnikov, razumno in prijazno podpiranje vodstev vseh zdravilišč in oskrbovalnic, šol in odgojišč, prometnih in obratnih podjetij, socialnih zavarovalnih zvez, dobrodelnih društev in korporacij, kakor tudi bistreč vpliv novinarstva in radovoljna udeležba vsega prebivalstva.

Politične oblasti in njih zdravstveni organi bodo razmere in vzroke razširjevanja jetike v svojem delokrogu neprestano opazovali, zlasti ob priložnosti svojih perijodnih obhodov, ogledovanj šol in zdravstveno važnih predmetov, takisto ob priložnosti njih posredovanja pri vojaških naborih, in svoja opazovanja pri odvrčanju jetike uporabili.

Vaše Visokorodje blagovolite tedaj v smislu predstojećih izvajanj ukreniti, kar je potrebno in namenu primerno, predstoječa navodila političnim oblastim kakor hitro mogoče naznaniti, da primerne ukaze izdadó zdravnikom, občinskim predstojnikom, ravnateljem in oskrbnikom bolnic in oskrbovalnic, šol in odgojišč, prometnih in obrtnijskih podjetij, zdravilišč in javnih zdravstvenih zavodov in drugih sem spadajoćih podjetij; blagovolite na dalje z deželnim odborom in dotičnimi deželnimi uradi zvezati se, da se skupno pospešujejo nameni odvrčanja jetike, in neprenehoma na to delati, da se pozornost in zanimanje za to skupni blagor vseh zadevajočo stvar vzbuja in ohrani ter skaže v plodonosnem in koristnem delovanji.

Pričakujem obširnega poročila o tem, kar je Vaše Visokorodje odredilo, in prosim blagovolite ukreniti, da se uspehi začetega delovanja v odvracanje jetike, zlasti pa naredbe za izoliranje jetičnih in sistematično zdravstveno odgojo varvancev v zdraviščkih in oskrbovalnicah vsako leto v letnem zdravstvenem poročilu v posebnem oddelku pregledno popišejo.

Koerber m. p.

Slovanska knjižnica

6K M

B 815

66009492257

COBISS ©